

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudkyň Mgr. Lenky Havlíčkové a JUDr. Martiny Vernerové ve věci

žalobce: **ACADEMIS, z. s.**, IČO: 27032485,
sídlem Ke Střelnici 43, 436 01 Litvínov,
zastoupen JUDr. Janem Brodcem, LL.M., Ph.D., advokátem,
sídlem Rubešova 162/8, 120 00 Praha 2,

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**,
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 6. 2022, č. j. 20001/22/5000-10612-713127,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 6. 2022, č. j. 20001/22/5000-10612-713127, (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl změněn platební výměr Finančního úřadu pro Ústecký kraj (dále jen „správce daně“) ze dne 25. 8. 2021, č. j. 1923076/21/2500-31471-506268, (dále i jen „platební výměr č. 1“) tak, že se žalobci vyměruje odvod do státního rozpočtu za porušení rozpočtové kázně ve výši 45 471 Kč namísto ve výměru uvedených 112 309 Kč, a současně byl změněn platební výměr správce daně ze dne 25. 8. 2021, č. j. 1923077/21/2500-31471-506268, (dále i jen „platební výměr č. 2“), tak, že se žalobci vyměruje odvod za porušení rozpočtové kázně do Národního fondu ve výši 386 499 Kč namísto ve výměru uvedených

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

955 265 Kč. Současně žalobce navrhl, aby soud žalovanému uložil povinnost nahradit mu náklady soudního řízení.

Žaloba

2. Žalobce uvedl, že mu byla na realizaci projektu „Dostupné bydlení v Ústí“, reg. č. CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_033/0002929 (dále jen „projekt“), poskytnuta dotace ze státního rozpočtu ve výši 386 610 Kč (10% podíl na celkových výdajích) a z Evropského fondu pro regionální rozvoj dotace ve výši 3 286 185 Kč (85% podíl na celkových výdajích), tj. celkem ve výši 3 672 795 Kč, která představovala 95% podíl na celkových výdajích s tím, že 5% podíl celkových výdajů tvořily soukromé zdroje žalobce. Účelem poskytnuté dotace byla podpora zajištění přístupu cílové skupiny k dlouhodobému, dostupnému a prostorově nesegregovanému nájemnímu bydlení (sociálnímu bydlení) pořízením tří bytových jednotek mimo sociálně vyloučené lokality a s dobrou občanskou vybaveností/dopravní dostupností. Projekt byl financován ve dvou splátkách. V rámci projektu byla pro žalobce na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 26. 6. 2017, č. j. 26410/2017-91/1, ve znění rozhodnutí o změně ze dne 23. 4. 2017, č. j. 26410/2017-91/2, a rozhodnutí o změně ze dne 3. 1. 2019, č. j. 26410/2017-91/3, (dále souhrnně jen „rozhodnutí o poskytnutí dotace“) závazná Obecná pravidla pro žadatele a příjemce (dále jen „Obecná pravidla“) a Specifická pravidla pro žadatele a příjemce (dále jen „Specifická pravidla“). V rámci těchto pravidel byly poskytovatelem dotace stanoveny závazné podmínky pro poskytnutí dotace.
3. Na základě provedené daňové kontroly správce daně žalobci vytkl neoprávněné použití peněžních prostředků, a tím pádem porušení rozpočtové kázně spočívající v tom, že při uzavírání nájemní smlouvy s panem B. S. si vyžádal toliko prohlášení o tom, že jeho průměrný čistý měsíční příjem v období 12 kalendářních měsíců před uzavřením nájemní smlouvy nepřesáhl 0,5násobek průměrné měsíční mzdy podle údajů ČSÚ, a to aniž by vyžadoval další listiny jako např. výplatní pásky apod. Nájemní smlouva k bytové jednotce pořízené v rámci projektu tak s tímto nájemcem byla uzavřena bez toho, aby bylo dostatečně prokázáno dle podmínek pro nakládání se sociálními byty na str. 13 Specifických pravidel (bod 2.4. „Parametry sociálního bydlení v IROP“), že tento nájemce je osobou, jejíž průměrný čistý příjem v období 12 kalendářních měsíců před uzavřením nájemní smlouvy nepřesáhl 0,5násobek průměrné měsíční mzdy (dle údajů ČSÚ). Nájemce přitom tento požadavek nesplňoval.
4. Žalobce k tomu namítal, že uvedený požadavek správce daně však nemá žádnou oporu v podmínkách pro poskytnutí dotace a že si daňové orgány byly vědomy toho, že povinnost příjemce dotace obstarávat od potenciálních nájemců před uzavřením smlouvy jiné dokumenty než podepsané prohlášení z podmínek pro poskytnutí dotace přímo nevyplývá, ale že příjemce dotace si podle nich měl tuto povinnost v zásadě sám dovodit z obecných ustanovení o cílech dotace. Takovýto závěr je však podle žalobce zcela nepřípustný, neboť příjemce není možné sankcionovat za to, že si nedomyslel údajné povinnosti, které nebyly v podmínkách pro poskytnutí dotace ze strany poskytovatele výslovně a jednoznačně stanoveny. Výslovnou povinností žalobce stanovenou na str. 46 Specifických pravidel bylo obstarat před podpisem nájemní smlouvy prohlášení nájemce o souladu s cílovou skupinou a s výší příjmů, což žalobce splnil.
5. Žalobce shrnul, že pokud se předmětná prohlášení ukázala až po využití kontrolních pravomocí správce daně ve vztahu k předmětné osobě jako nepravdivá, nelze mu tuto skutečnost klást k tíži, neboť není správním orgánem a nemá možnosti a nástroje, jak sdělené

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

údaje samostatně ověřovat. Povinností žalobce dle podmínek pro poskytnutí dotace bylo získat toliko předmětná prohlášení, nikoliv též další listiny.

6. Správce daně mu rovněž vytkl, že po ukončení nájemní smlouvy s uvedeným nájemcem do 3 měsíců neobsadil bytovou jednotku novou osobou, čímž porušil podmínku zachovat v době udržitelnosti účel dotace a dodržování podmínek stanovených Specifickými pravidly dle části III. odst. 1 bodu 9. přílohy č. 3 Specifických pravidel.
7. Ani tato podmínka podle žalobce není v podmínkách pro poskytnutí dotace explicitně stanovena, ale byla pouze správcem daně „analogicky dovozena“ ze stanovené doby udržitelnosti na str. 46 Specifických pravidel, kde je uvedeno pouze to, že „*využívání (obsazení) sociálního bydlení osobami z cílové skupiny musí být zahájeno do 3 měsíců po ukončení realizace projektu*“ (zvýraznění provedeno žalobcem – pozn. soudu), ale již nic o tom, v jakých lhůtách musí být byty následně obsazovány po skončení jednotlivých nájmu omezených na dva roky v průběhu pětileté doby udržitelnosti projektu. Analogické rozšiřování povinností příjemce dotace v neprospěch příjemce a návazný finanční postih žalobce označil za nepřipustnou a nezákonnou praxi.
8. Navíc nebyly zohledněny relevantní okolnosti případu a principu proporcionality. Nemožnost dřívějšího obsazení bytové jednotky totiž byla dána objektivními důvody nezávislými na vůli žalobce, a to potřebou oprav po předchozím nájemci a nemožností byt efektivně nabízet v důsledku omezení spojených s pandemií onemocnění Covid-19. Žalobce se po celou dobu aktivně snažil byt obsadit, což se mu však vzhledem k objektivním okolnostem nepodařilo, jak vyplývá z důkazů založených ve správním spisu, zejm. z korespondence s Nadačním fondem Veroniky Kašákové.
9. Žalobce uzavřel, že mu nelze klást k tíži a ukládat sankci za to, že si nedomyslel povinnosti nad rámec podmínek pro poskytnutí dotace, tj. pokud postupoval v souladu s jejich výslovným zněním, a nikoliv v souladu s tím, jak obsah těchto podmínek později vyložil správce daně.

Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, kterou navrhoval zamítnout. Ve vyjádření odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a spisový materiál. Shrnul, že obě jeho zjištění se týkala bytové jednotky č. 1 na adrese SNP 2349/13 v Ústí nad Labem, která byla pořízena v rámci projektu. Ve věci bylo konstatováno porušení bodu 1.1 části III. Podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace, které tvoří přílohu č. 3 Specifických pravidel: „*Příjemce je povinen splnit účel, na který mu byla dotace poskytnuta, a dodržet podmínky pro nakládání se sociálními byty uvedené ve Specifických pravidlech pro žadatele a příjemce*“.
11. Žalovaný odvod za využití zásady proporcionality snížil, se závěry správce daně se však jinak ztotožnil. Z bodu 2.4 Specifických pravidel podle něj jednoznačně vyplývala povinnost žalobce uzavřít nájemní smlouvu pouze s osobou, u níž bude prokázáno mj. naplnění podmínky týkající se výše příjmu, přičemž žalovaný položil důraz na výraz „prokázáno“, a výklad žalobce proto označil za účelový a neodpovídající obsahu dotačních podmínek. Čestné prohlášení podle něj nelze samo o sobě chápat jako důkazní prostředek, respektive jím lze nahradit předložení listiny pouze v konkrétních zvláštním zákonem stanovených případech. Čestné prohlášení má tedy podle žalovaného obecně nízkou vypovídací hodnotu a skutečnosti jím nemohou být prokázány, nýbrž pouze osvědčeny. Jak již bylo uvedeno v napadeném rozhodnutí, čestné prohlášení lze označit jako dostatečné prokázání splnění

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

požadavků na požadovaný příjem pouze v tom případě, kdy daná osoba nedosahuje žádných příjmů, tedy její příjmy nelze jinak prokázat, což nebyl tento případ.

12. Žalovaný zdůraznil, že to byl právě žalobce v postavení příjemce dotace, kdo plně nesl odpovědnost za plnění dotačních podmínek. Bylo tedy jednoznačně povinností žalobce si skutečnosti uváděné v předloženém čestném prohlášení nájemce ověřit, popřípadě zjistit tak, aby žalobce předešel právě nastalé situaci, kdy se na základě „spolehnutí se“ pouze na čestné prohlášení nájemce dopustil porušení dotačních podmínek. Zcela nerozhodné přitom bylo, že dotační podmínky nestanovovaly, jak konkrétně má být tato skutečnost prokázána. Způsob, jakým žalobce danou podmínku dodrží, byl plně na žalobci v pozici příjemce dotace.
13. Dále bylo konstatováno porušení bodu 1.9 části III. Podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace: *„Příjemce je povinen v době udržitelnosti zachovat účel, na který mu byla dotace poskytnuta, a dodržet podmínky pro nakládání se sociálními byty uvedené ve Specifických pravidlech pro žadatele a příjemce“*. Žalobce totiž do 3 měsíců od ukončení nájmu s nájemcem neobsadil bytovou jednotku č. 1 novou osobou (viz čl. 7 Specifických pravidel).
14. I v tomto případě žalovaný odvod snížil, se závěry správce daně o porušení uvedené podmínky se však ztotožnil. Podle části VI. bodu 4 rozhodnutí o poskytnutí dotace se příjemce dotace (tedy žalobce) musí řídit aktuální verzí Obecných a Specifických pravidel pro žadatele a příjemce. Nájemní vztah s panem B. S. byl ukončen ke dni 31. 8. 2020. V dané době platila (a doposud platí) Specifická pravidla pro žadatele a příjemce platná od 3. 4. 2020. Povinnost byt obsadit do 3 měsíců po ukončení nájemní smlouvy vyplývá přímo z článku 7 Specifických pravidel pro žadatele a příjemce platných od 3. 4. 2020, kde je uvedeno, že *„využívání (uzavření nájemní smlouvy) sociálního bydlení osobami z cílových skupin daných výzvou musí být zahájeno do 3 měsíců po ukončení realizace projektu, případně do 3 měsíců od ukončení nájemní smlouvy s předchozím nájemníkem sociálního bytu“*. Dotační podmínky tedy žádné žalobcem nastiňované nedostatky neobsahovaly.
15. Zároveň žalovaný přiznal, že je pravdou, že v napadeném rozhodnutí nesprávně uvedl, že *„lhůtu tří měsíců správce daně analogicky vyvodil ze stanovené doby udržitelnosti na str. 46 Specifických pravidel“*. Faktem však je, že tato lhůta nebyla stanovena analogicky, nýbrž, jak již bylo uvedeno výše, vyplývala přímo ze Specifických pravidel platných od 3. 4. 2020. Uvedené pochybení však podle něj ničeho nezměnila na právním postavení žalobce. I kdyby navíc k analogickému výkladu skutečně došlo, podle žalovaného by šlo o výklad ve prospěch žalobce, protože jinak by ze znění Specifických pravidel ve znění platném od 14. 7. 2017 vyplývalo, že příjemce dotace je povinen zachovat účel, na který mu byla poskytnuta dotace, po celou dobu udržitelnosti, tedy nepřetržitě.
16. Žalovaný uzavřel, že výše odvodu byla odůvodněna náležitou správní úvahou žalovaného se zohledněním míry závažnosti uvedeného pochybení a všech okolností svědčících ve prospěch i v neprospěch. Žalobce byl s těmito závěry žalovaného před vydáním napadeného rozhodnutí seznámen.

Replika žalobce

17. Žalobce ve své replice ze dne 5. 9. 2022 setrval na své žalobní argumentaci. Konstatoval, že poskytovateli dotace nic nebránilo v tom, aby do dotačních podmínek blíže rozepsal, kdy prokázání skutečností prohlášením dostačuje, a kdy nikoliv. Nelze tak však činit po poskytnutí dotace a v neprospěch příjemce pouhým extenzivním výkladem ze strany správce daně.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

18. Žalobce má nadále za to, že nebyl povinen po ukončení nájemního vztahu k bytu č. 1 s panem B. S. předmětný byt znovu obsadit ve lhůtě do 3 měsíců. Argumentaci zněním Specifických pravidel platných od 3. 4. 2020 napadené rozhodnutí neobsahuje; naopak je uvedeno, že správce daně tuto povinnost dovodil analogicky. Novou argumentaci v řízení před soudem nelze zohlednit. Poskytovatel dotace nadto nemůže podmínky pro její poskytnutí jednostranně měnit po jejím poskytnutí. Poslední závaznou verzí Specifických podmínek pro žalobce je tedy verze s platností od 14. 7. 2017, která stanoví pouze to, že „*využívání (obsazení) sociálního bydlení osobami z cílové skupiny musí být zahájeno do 3 měsíců po ukončení realizace projektu*“. Ohledně lhůt pro následné obsazování bytů pro skončení nájmu tyto dotační podmínky nestanoví vůbec nic.
19. Žalobce proto trvá na tom, že jej není možné sankcionovat za to, že nedodržel neexistující pravidla, případně jej není možné sankcionovat dle pravidel, která nabyla platnosti a účinnosti až po proplacení finančních prostředků dotace. Na tom nemůže nic měnit ani jednostranné prohlášení poskytovatele dotace o možnosti měnit podmínky. Již v žalobě navíc žalobce popsal a doložil, že s ohledem na omezení v důsledku pandemie Covid-19 bylo zcela nemožné provádět prohlídky a jednat s potencionálními nájemci, tj. bylo objektivně nemožné daný byt obsadit v dodatečně doplněné lhůtě.

Posouzení věci soudem

20. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil a žalobce do dvou týdnů od doručení příslušné výzvy nesdělil svůj nesouhlas s takovýmto projednáním, ačkoli byl ve výzvě výslovně poučen, že nevyjádřil-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
21. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věť druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věť první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, včetně prekluze daňové povinnosti, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
22. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
23. V projednávané věci ze spisu vyplynulo a ani mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce uzavřel nájemní smlouvu s osobou (panem B. S.), u které bylo později při daňové kontrole zjištěno, že nesplňovala stanovenou podmínku týkající se výše jejího příjmu. V době uzavření nájemní smlouvy žalobce výši příjmu neověřoval, spokojil se pouze s čestným prohlášením pana S., které se později ukázalo být nepravdivé.
24. Podle Specifických pravidel platných od 5. 9. 2016 stanovících mj. podmínky pro nakládání se sociálními byty přitom nájemní smlouva měla být uzavřena pouze s osobou, která prokáže, že její průměrný čistý příjem v období 12 kalendářních měsíců před uzavřením

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

nájemní smlouvy nepřesáhl 0,5násobek průměrné měsíční mzdy podle údajů ČSÚ (kapitola 2.4 Parametry sociálního bydlení v IROP, str. 13). Jelikož tato povinnost nebyla splněna, daňové orgány konstatovaly porušení bodu 1.1 části III. Podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace, které tvoří přílohu č. 3 Specifických pravidel. Podle tohoto bodu platilo, že *„příjemce je povinen splnit účel, na který mu byla dotace poskytnuta, a dodržet podmínky pro nakládání se sociálními byty uvedené ve Specifických pravidlech pro žadatele a příjemce“*.

25. Nelze tedy souhlasit s argumentací žalobce, že neměl jinou povinnost než si u pana Slavička vyžádat jiný dokument než čestné prohlášení, a to ačkoli Specifické podmínky podle něj jiný takový dokument výslovně nezmiňovaly. Právě citované znění Specifických pravidel totiž žalobci výslovně umožňovalo nájemní smlouvu uzavřít pouze s osobou, která prokázala, že výší příjmu spadala do vymezené cílové skupiny.
26. V tomto smyslu je případným odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2015, č. j. 6 As 126/2014-44, v němž bylo uvedeno, že *„Nejvyšší správní soud v řadě svých rozhodnutí uvedl, že na dotaci není právní nárok a její poskytnutí ze státního rozpočtu je de facto dobrou vůlí státu, která musí být na druhé straně vyvážena přísnými podmínkami, jež zavazují jejího příjemce. Příjemce dotace je povinen při nakládání s rozpočtovými prostředky dostát nejen zákonným podmínkám, ale též těm, které stanoví rozhodnutí o poskytnutí dotace. Dodržení jednotlivých podmínek předepsaných rozhodnutím je nezbytné k tomu, aby bylo dosaženo účelu, na který byly veřejné prostředky poskytnuty. Účel nelze chápat v zúženém pojetí v tom duchu, že se jedná ryze o samotné provedení dotačního projektu, ale je nutné pod tento pojem podřadit i široké spektrum navazujících podmínek uvedených v rozhodnutí o poskytnutí dotace, které musí být splněny, aby bylo dosaženo účelu dotace. Poskytnuté prostředky tak lze čerpat oprávněně pouze tehdy, pokud bude příjemce dotace postupovat i v intencích podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace.“*
27. Namísto je připomenout i rozložení důkazního břemene. Důkazní břemeno mezi daňovým subjektem a správcem daně je v daňovém řízení rozvrženo nerovnoměrně ve prospěch správce daně. Při správě daní se neuplatňuje zásada vyhledávací tak jako zejména v trestním právu, což odpovídá faktu, že důkazní břemeno ohledně výše daně nenese stát, nýbrž daňový subjekt.
28. Nejvyšší správní soud přezkoumával řízení o odvodu za porušení rozpočtové kázně v rozsudku ze dne 6. 11. 2008, č. j. 5 Afs 36/2008-146, publ. pod č. 1781/2009 Sb. NSS, a vyslovil, že v řízení před finančními orgány bylo povinností příjemce dotace předložit či navrhnout veškeré důkazy na podporu svého tvrzení, že dodržel podmínky pro čerpání dotace, neboť ho v tomto ohledu tížilo důkazní břemeno vyplývající z § 31 odst. 9 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Uvedené se uplatní i za účinnosti zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). V režimu dotací tak platí, že splnění podmínek, za nichž byly veřejné prostředky poskytnuty, musí prokázat příjemce dotace.
29. Primární iniciativa tudíž přísluší daňovému subjektu, který v procesu dokazování vedeném správcem daně musí své břemeno unést. Správce daně je povinen prokazovat toliko skutečnosti uvedené v § 92 odst. 5 daňového řádu. Podle písmene c) tohoto ustanovení má správce daně povinnost dokázat existenci skutečností vyvracejících věrohodnost, průkaznost, správnost či úplnost povinných evidencí, účetních záznamů, jakož i jiných záznamů, listin a dalších důkazních prostředků uplatněných daňovým subjektem, přičemž pokud správce daně zjistí některou okolnost zpochybňující údaje uvedené v těchto dokumentech, přechází důkazní břemeno na daňový subjekt. Ten pak musí prokázat

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v řádném daňovém tvrzení, dodatečném daňovém tvrzení a dalších podáních nebo k jejichž prokázání byl správcem daně v průběhu daňového řízení vyzván (§ 92 odst. 3 a 4 daňového řádu), resp. v průběhu daňové kontroly předložit důkazní prostředky prokazující jeho tvrzení [§ 86 odst. 3 písm. c) daňového řádu]. Daňový subjekt tedy musí prokázat svá tvrzení a za tímto účelem předložit důkazní prostředky či navrhnout jejich provedení. Pokud takové důkazy prokazují jeho tvrzení, přechází důkazní břemeno podle zmiňovaného § 92 odst. 5 písm. c) daňového řádu zpět na správce daně, v opačném případě platí, že daňový subjekt důkazní břemeno neunesl, a správce daně tak může rozhodnout v jeho neprospěch.

30. Důkazní břemeno ohledně prokázání skutečnosti, že svým jednáním naplnil účel projektu, na jehož realizaci mu byla poskytnuta dotace, tudíž tížilo žalobce, který jej v tomto ohledu neunesl.
31. Nelze proto uzavřít, že by byl žalobce postižen za nedomyšlení údajné povinnosti, která nebyla v podmínkách poskytnuté dotace stanovena. Na uvedeném závěru o porušení podmínek poskytnuté dotace nic nemění ani poukaz žalobce na to, že nemá možnosti a nástroje, jak sdělené údaje samostatně ověřit. Není mu totiž kladeno k tíži to, že se sdělené údaje o výši příjmů nájemníka ukázaly být po dalším ověření nepravdivé či neúplné, ale to, že žádné prokazování stran příjmu nájemníka neproběhlo. Pouze z důvodu, že nedisponoval takovými možnostmi, jak by sdělené údaje ověřil, jako mají správní orgány, proto žalobce nemohl na stanovenou povinnost rezignovat.
32. Bylo tedy na žalobci, aby zajistil splnění jemu stanovené povinnosti vhodným způsobem. Předložené čestné prohlášení pana S. ze dne 29. 8. 2018 přitom pouze zachycovalo tvrzení potenciálního nájemce a samo o sobě nic neprokazovalo. Jelikož z čestného prohlášení nevyplývalo, že by byl pan S. v posledním roce zcela bez příjmů, měl žalobce po potenciálním nájemci požadovat doložení dalších skutečností týkajících se jeho příjmů. V případě jejich nedoložení by pak bylo namístě s ním v zájmu dodržení stanovených podmínek poskytnutí dotace nájemní smlouvu neuzavřít. V tomto případě však jde již o hypotetickou úvahu, neboť ani žalobce netvrdil, že by se o získání dalších podkladů o příjmech od pana S. vůbec pokoušel.
33. Ze spisu dále vyplynulo a ani mezi účastníky není sporu o tom, že po skončení dvouleté nájemní smlouvy s panem S. zůstala nájemní jednotka č. 1 neobsazena, a to od 1. 9. 2020 minimálně do 27. 5. 2021, kdy správce daně v místě uskutečnil místní šetření. Žalobce tedy v tomto období neměl ve vztahu k této jednotce uzavřenou nájemní smlouvu s žádnou osobou spadající do cílové skupiny projektu.
34. Daňové orgány v tomto případě shledaly pochybení žalobce v tom, že po skončení nájemní smlouvy s panem S. do 3 měsíců neobsadil bytovou jednotku č. 1 novou osobou. Lhůtu 3 měsíců správce daně analogicky dovodil ze stanovené doby udržitelnosti na str. 46 Specifických pravidel platných od 5. 9. 2016. Zde je uvedeno, že „v době udržitelnosti stanovené na pět let od provedení poslední platby příjemci ze strany ŘO IROP musí veškerý pořízený investiční majetek sloužit pouze k účelu poskytování stejných služeb a provádění aktivit projektu pro klienty z cílové skupiny, ke kterým se příjemce zavázal v žádosti o podporu. Příjemce musí v době udržitelnosti projektu dodržet podmínky poskytnutí nájemního sociálního bydlení cílovým skupinám [...]. Příjemce projektu je povinen před podpisem nájemní smlouvy získat čestné prohlášení o souladu s cílovou skupinou a Prohlášení o výši příjmů včetně posuzovaných osob, včetně prohlášení, že nájemce nemá k datu uzavření nájemní smlouvy k bytu vlastnické nebo spoluvlastnické a jemu podobné právo k bytu ani k bytovému, či rodinnému domu, nebo

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

rekreačnímu objektu [...]. Využívání (obsazení) sociálního bydlení osobami z cílové skupiny musí být zahájeno do 3 měsíců po ukončení realizace projektu. Cílové skupině v sociálních bytech musí být po celou dobu udržitelnosti (resp. nejpozději od obsazení bytů) dostupná podpora ve formě sociální péče.“

35. Z důvodu zjištěného pochybení daňové orgány ve svých rozhodnutích konstatovaly porušení podmínky zachovat v době udržitelnosti účel dotace a dodržování podmínek stanovených Specifickými pravidly dle části III. odst. 1 bodu 9. přílohy č. 3 Specifických pravidel. Podle tohoto bodu platilo, že *„příjemce je povinen v době udržitelnosti zachovat účel, na který mu byla dotace poskytnuta, a dodržet podmínky pro nakládání se sociálními byty uvedené ve Specifických pravidlech pro žadatele a příjemce“*.
36. Ve vyjádření k žalobě žalovaný odůvodnění zjištěného pochybení korigoval v tom směru, že v napadeném rozhodnutí nesprávně uvedl, že *„lhůtu tří měsíců správce daně analogicky vyvodil ze stanovené doby udržitelnosti na str. 46 Specifických pravidel“*. Faktem však podle něj je, že tato lhůta nebyla stanovena analogicky, nýbrž, jak již bylo uvedeno výše, vyplývala přímo z čl. 7 Specifických pravidel platných od 3. 4. 2020, jejichž aktuální verzi se podle něj musel žalobce podle části VI. bodu 4 rozhodnutí o poskytnutí dotace řídit. V tomto článku má být uvedeno, že *„využívání (uzavření nájemní smlouvy) sociálního bydlení osobami z cílových skupin daných výzvou musí být zahájeno do 3 měsíců po ukončení realizace projektu, případně do 3 měsíců od ukončení nájemní smlouvy s předchozím nájemníkem sociálního bytu“*.
37. K této argumentaci soud musí konstatovat, že jde skutečně o argumentaci novou, která se ve vydaných rozhodnutích neobjevila. Vyjádření žalovaného (ať již jde o vyjádření k žalobě nebo i kasační stížnosti) přitom není z povahy věci způsobilé nahradit odůvodnění žalobou napadeného správního rozhodnutí. Nedostatky správního rozhodnutí proto nelze zhojit ani ve vyjádření k žalobě, ani ve vyjádření ke kasační stížnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71, nebo usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74). Je tomu tak proto, že zákonnost rozhodnutí správního orgánu lze poměřovat toliko přes jeho odůvodnění a nikoliv přes vyjádření k žalobě či ke kasační stížnosti.
38. K této nové argumentaci tedy soud nemohl přihlédnout. Je však toho názoru, že závěr o porušení podmínek poskytnutí dotace v případě učiněného zjištění ob stojí i za znění podmínek, ze kterých daňové orgány vycházely v řízení.
39. Ani v případě neobsazení bytové jednotky ve zjištěném období totiž nelze uzavřít, že žalobce postupoval v souladu s výslovným zněním podmínek poskytnutí dotace a byl postižen za nedomyšlení údajné povinnosti, která v podmínkách poskytnuté dotace nebyla stanovena.
40. Pokud totiž zůstala bytová jednotka po dobu téměř 9 měsíců neobsazena, je zřejmé, že žalobce nedodržel výslovně stanovenou podmínku poskytovat v době udržitelnosti projektu nájemní sociální bydlení cílovým skupinám (a též další povinnosti stanovené například na str. 46 Specifických pravidel platných od 5. 9. 2016 – viz bod 34 odůvodnění tohoto rozsudku), a nezachoval tedy účel, pro který mu byla dotace poskytnuta. Pokud tedy daňové orgány žalobci kladly k tíži až období nastalé po 3 měsících po skončení nájemní smlouvy s panem Slavičkem, nepostupovaly podle následně domyšlené povinnosti žalobce, ale naopak v jeho prospěch. Ze znění Specifických pravidel platných od 5. 9. 2016 totiž vyplývala povinnost poskytovat nájemné sociální bydlení cílovým skupinám po celou dobu udržitelnosti projektu.

41. Námitku, že nebyly zohledněny relevantní okolnosti případu a principu proporcionality, soud považuje za značně nekonkrétní, a tudíž neprojednatelnou, a k tomu navíc nepodloženou. Žalobce v řízení před daňovými orgány (s jedinou výjimkou, kterou se soud bude zabývat vzápětí) nijak nedokládal, že bytová jednotka vyžadovala opravy po předchozím nájemci, že se bytovou jednotku v daném období skutečně aktivně snažil obsadit a že se mu to nepodařilo kvůli okolnostem spojeným s pandemií onemocnění Covid-19. Jedinou žalobcem v žalobě konkrétně zmíněnou výjimkou měla být korespondence s Nadačním fondem Veroniky Kašákové. Ve spise však není založena vysloveně „korespondence“, ale jediný dopis od Nadačního fondu Veroniky Kašákové ze dne 10. 10. 2020, ve které paní Kašáková reaguje na nespecifikovanou „nabídku dostupného bydlení“ pro jejich klienty s tím, že je nabídka určitě zajímavá, s ohledem na vládní restriktce spojené s epidemií Covid-19 však v té době stěhování a přemísťování klientů de facto nepřipadá v úvahu. Proto prosí o posečkání s nabídkou do doby zrušení veškerých vládních omezení.
42. Soud ještě dodává, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 11. 2022, č. j. 4 Afs 413/2021-32, konstatoval, že „*odpovědnost za řádné a včasné provedení podpořeného projektu nese podle podmínek nastavených v dotační smlouvě, rozhodnutí či návrhu projektu příjemce dotace, a to i v případě, že skutečnosti nezávislé na jeho vůli ovlivní realizaci projektu, tj. v posuzovaném případě žalobkyně (srov. přiměřeně též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2009, č. j. 5 Afs 70/2008-152, č. 2309/2011 Sb. NSS, ze dne 21. 6. 2012, č. j. 9 As 101/2011-108, nebo ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Afs 15/2012-38, č. 2713/2012 Sb. NSS).*“
43. V kontextu tohoto právního názoru by soud považoval za vhodné, aby příjemce dotace – zjistí-li, že splnění podmínek poskytnutí dotace pro něj bude podle něj z důvodů nezávislých na jeho vůli obtížné – toto poskytovateli dotace včas (tedy nikoli až poté, co je u něj shledáno jejich porušení) oznámil a pokusil se s ním dohodnout na řešení, které může spočívat například v uzavření dodatku měnícího podmínky poskytnutí dotace. Žalobce však zjevně vzniklou situaci tímto způsobem neřešil.
44. Obdobné námitky navíc již vypořádával žalovaný na základě podaného odvolání, přičemž jim z významné části vyhověl. Proti jeho posouzení věci v napadeném rozhodnutí však žalobce v tomto ohledu nic konkrétního nenamítl.
45. Daňové orgány z výše uvedených důvodů správně uzavřely, že zjištěná porušení podmínek dotace spočívající v nesplnění povinností příjemce dotace uložených v podmínkách poskytnutí dotace se považují za neoprávněné použití prostředků dotace ve smyslu § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová pravidla“), což představuje ve smyslu § 44 odst. 1 písm. b) téhož zákona porušení rozpočtové kázně.
46. Žalobu soud vyhodnotil v rámci uplatněných žalobních bodů jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
47. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly, a ani jejich náhradu nepožadoval, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 20. února 2024

Mgr. Václav Trajer v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.